

Hold øje med hængende haler – halebid kan være under opsejling

Omfang: En ting er at fjerne de faktorer, der udløser halebid. En anden ting er at finde grise med haleskader tidligt og begrænse skadernes omfang.

Konklusion

Hængende haler kan være et tegn på halebid. Tildeler du ekstra beskæftigelsesmaterialer, når den første hængende hale med et halebid observeres, så mindsker du risikoen for halebidsudbrud markant.

Af Helle Pelant Lahrmann,
chefkonsulent, Ph.d.,
hla@seges.dk

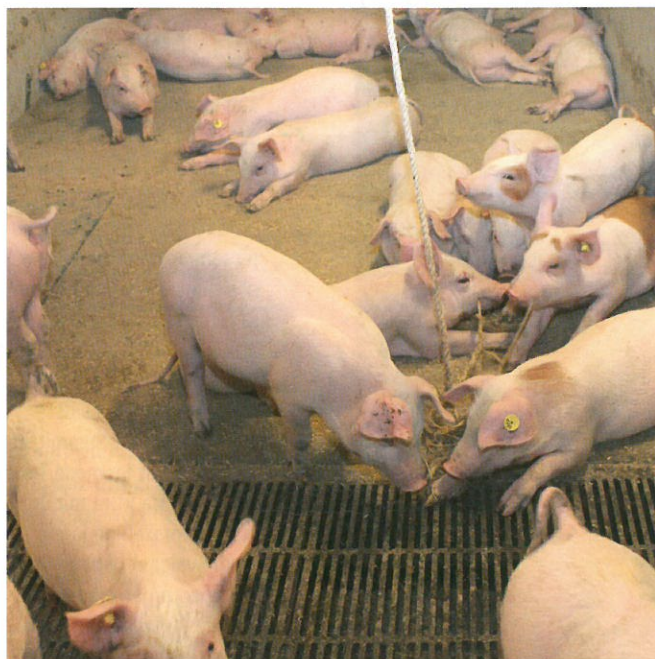
Halebidning er en stor velfærdsudfordring i den moderne griseproduktion, fordi adfærden er uforudsigelig, og fordi den hurtigt kan resultere i mange halebidte grise, hvis ikke der handles, så snart de første tegn ses.

Tidlig erkendelse

I et studie i 74 smågrisestier (28 til 32 grise pr. sti) med grise uden halekupering blev halerne tjekket tre gange om ugen indtil et halebidsudbrud opstod. Definitionen på et halebidsudbrud var i dette studie, at fire grise i stien skulle have et halebid. Videostudie af grisenes halepositur afslørede tæt på en fordobling i andelen af hængende haler i stier lige før et udbrud (30 pct. hængende haler) sammenlignet med stier uden et halebidsudbrud (16 pct. hængende haler). Læs mere i medd. nr. 1131 'Endringer i halepositur kan forudsige halebidsudbrud' på www.svineproduktion.dk.

Tidlig intervention

Observationen af det stigende antal grise med hængende

haler før et halebidsudbrud blev inddraget i en undersøgelse, hvor formålet var at undersøge, om en tidlig indsats kunne mindske risikoen for halebidsudbrud. I 60 smågrisestier med grise uden halekupering blev der tildelt nyt beskæftigelsesmateriale, når den første hængende hale med en skade blev observeret fra staldgangen. Forekomsten af stier med halebidsudbrud blev reduceret markant ved tildeling af ekstra beskæftigelsesmateriale, når den første halebidte gris blev observeret. I stier med en tidlig indsats blev der enten hængt reb op midt i stien, tildelt en lille mængde halm på gulvet (~200 gram pr. sti pr. dag) eller tildelt wrap i en hokugle (~650 gram pr. sti). Læs mere i medd. nr. 1166 'Tidlig indgriben med beskæftigelsesmateriale kan forhindre

halebidsudbrud hos smågrise' på www.svineproduktion.dk.

Intervention ved halebidsudbrud

I en tredje undersøgelse, gennemført i 65 smågrisestier med halebidsudbrud, viste resultaterne, at en lille mængde halm på gulvet (200 gram pr.

Fakta

Gør det rigtige - stands halebid.

- Ser du hængende haler, så tjek for små sår.
- Tildel ekstra beskæftigelsesmaterialer ved første mindre haleskade.
- Tjek for nye halebid i stien samme dag. Ses nye halebid skal bideren fjernes.
- Næste dag skal der være sårskorpe på alle haler, ellers skal yderligere tiltag iværksættes.

Tildeler du reb ved halebid så hæng det midt i stien, så flest mulige grise har adgang.

sti) standsede halebidningen mere effektivt (75 pct. af stierne) end Bite-Rite (35 pct. af stierne), hvorimod hængende reb var næsten lige så effektive som halm (65 pct. af stierne). Registrering af grisenes adfærd viste, at alle tre materialer reducerede halebidsadfærden første dag efter tildeling, men på dag syv sås en stigning i halebidsadfærden i stier med Bite-Rite, hvilket ikke var tilfældet i stier med reb og halm. Dette tyder på, at grisenes interesse for Bite-Rite ikke kunne fastholdes lige så længe som for de øvrige materialer. Resultaterne viste også, at jo mere tid grisene brugte på materialet, jo mindre blev den halerettede adfærd. Dette underbygger tidligere forsøg, som har vist, at tildeling af materiale med høj interesseværdi for grisene mindsker risikoen for halebid.

Hele haler – reagér straks

Vigtigt! Det er meget nemmere at standse halebidningen, hvis der reageres, når de første mindre halebid ses på spidsen af halen. Vent ikke med at gøre noget indtil frisk blod ses på halerne. 'Det er lettere at slukke en lille flamme, end en hel ildebrand'.

De nævnte undersøgelser indgik i et Ph.d.-projekt gennemført i samarbejde mellem Seges Svineproduktion, Københavns Universitet og Scotland's Rural College.